

L'Europa del treball s'atura a Luxemburg

RICARD CUGAT

Amb el debat sobre la reducció de la jornada laboral a 35 hores com a teló de fons, l'estat espanyol va a la cimera europea per a l'ocupació de Luxemburg amb l'índex d'atur més alt de tots els països de la Unió i amb les opinions dels agents socials dividides.

El debat és servit. El primer ministre francès, Lionel Jospin, l'havia col·locat, de cop, en les agendes dels governs europeus. La proposta de Jospin de reduir la jornada de treball a 35 hores setmanals per a l'any 2000 –seguida pel cap de govern italià, Romano Prodi, després de les fortes pressions del Partit de la Refundació Comunista (PRC)– ha posat en primer terme la necessitat que les institucions governamentals europees afrontin un dels problemes més obli-

gats pels constructors de l'Europa de Maastricht i que afecta prop de divuit milions de persones de la Unió Europea: l'atur.

Els dies 20 i 21 de novembre, a Luxemburg, els caps d'estat i de govern de la UE es reuniran en la cimera per a l'ocupació, per tal d'activar mesures per lluitar contra l'atur. La proposta del govern francès ha revifat la vella aspiració dels sindicats de redistribuir entre els treballadors la plusvàlua generada amb l'augment de productivitat –aconseguida amb l'e-

volució tecnològica–, i fer-ho mitjançant la reducció de la jornada laboral. Les aspiracions de sindicats i patronals, però, són totalment oposades.

A l'estat espanyol, el debat sobre les iniciatives per generar ocupació arriba en el moment que els paràmetres macroeconòmics ofereixen uns valors més positius, però malgrat això l'índex d'atur –per sobre del 21% de la població en edat de treballar– continua essent el més alt de la Unió.

Espanya és l'estat de la Unió Europea amb més atur

DAVID FERNÁNDEZ

Com a la resta d'Europa, el debat a l'estat espanyol s'ha reactivat arran de la proposta de Jospin. La reducció de la jornada laboral ja havia estat present en el debat polític alguns anys enrere. De fet, en la campanya electoral de les passades eleccions al congrés dels diputats, el 1996, el PSOE ja va formular la necessitat de repartir el treball mitjançant la reducció de la jornada laboral i amb la possibilitat de rebaixar proporcionalment els salaris. Ja instal·lat en l'oposició, el PSOE ha defensat més fermament l'acostament progressiu a la jornada de 35 hores, però la proposta queda un poc difosa pel que fa a la necessitat o no de reduir els salaris proporcionalment.

Però l'única ocasió en què els partits polítics del Congrés s'han definit sobre aquest punt va ser el febrer passat, quan una proposició no de llei d'Izquierda Unida a favor dels repartiment del treball i la reducció de la jornada laboral va ser rebutjada amb els vots del PSOE, PP, CiU i PNB.

Els agents socials i la jornada de 35 hores. Els agents socials han rebut amb diferents nivells d'entusiasme la proposta de Jospin. Si els socialistes, doncs, són relativament partidaris d'una aplicació progressiva de la jornada de 35 hores setmanals, acompanyada de la supressió de les hores extraordinàries i el repartiment del treball, els sindicats CCOO i UGT, per la seva part, defensen obertament una política de redistribució del treball i de reducció de la jornada com a via per a la creació d'ocupació. Tot i això, la reforma laboral que van pactar el mes d'abril passat amb la patronal CEOE va deixar fora qualsevol referència a la reducció de la jornada de treball o a les hores extres.

Ara, tant UGT com CCOO defensen mesures legislatives per a reduir la jornada laboral, encara que també accepten la necessitat de negociar amb les patronals. Per als empresaris, en canvi, la implantació de la setmana de 35 hores no és cap solució màgica

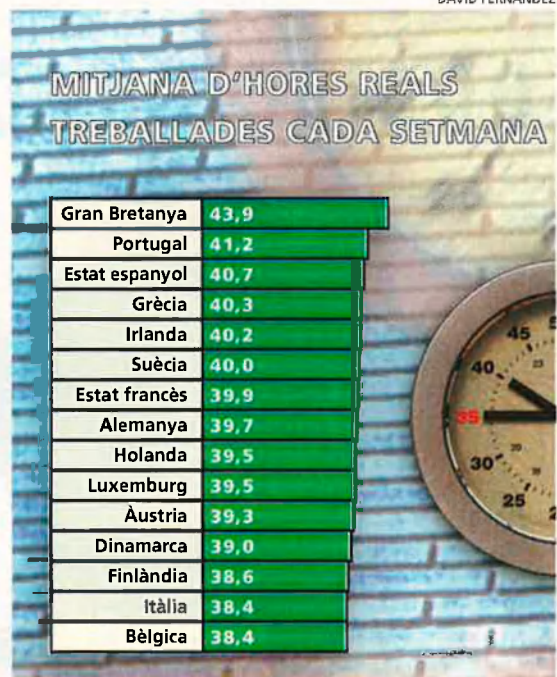
per a crear nous llocs de treball. Segons la patronal catalana Foment del Treball, aquesta reducció, des del punt de vista empresarial, només podria ser acceptable si anés acompanyada d'una reducció proporcional dels salaris. Tot i això, aquesta patronal opina que l'aplicació d'aquesta mesura no és una eina de lluita contra l'atur, ja que, en molts casos, la contractació de nous treballadors no seria automàtica. A banda, les organitzacions patronals afirmen que no és el mateix tenir un lloc de treball per fer la mateixa feina que tenir-ne dos, perquè cal un temps d'adaptació a l'inici i al final de cada jornada laboral, que es perd. A més a més, afegeixen que els costos derivats de les cotitzacions a la Seguretat Social tampoc són els mateixos, perquè amb dos treballadors són més elevats.

La patronal que agrupa les petites i mitjanes empreses, PIMEC-SEFES, també s'oposa a la reducció de la jornada a 35 hores. Consideren que en un context en què l'economia és cada vegada més globalitzada, és molt difícil reduir la jornada de treball mantenint els salaris, ja que això provocaria un augment de costos que les empreses petites i mitjanes no podrien mantenir.

Les organitzacions empresarials critiquen també la tendència a penalitzar les hores extres en determinades activitats, concretament, aquelles que tenen una especial dependència de l'estacionalitat. En aquest sentit, les patronals proposen, com a solució, la flexibilització de la jornada en funció de les necessitats de producció de cada moment de l'any.

Tant patronals com cambres de comerç, i també el vice-president econòmic del govern espanyol, Rodrigo Rato, o el conseller de Treball de la Generalitat de Catalunya, Ignasi Farreres, s'han afeinyat a contraatacar la proposta de la reducció de la jornada amb el paradigma del model holandès.

Holanda va aconseguir reduir les seves taxes d'atur promovent els contractes a temps parcial.

NEGOCIACION COLECTIVA

José María Cuevas (CEOE), Cándido Méndez (UGT) i Antonio Gutiérrez (CCOO), després de signar l'acord de reforma laboral, l'abril passat. Aquell pacte no abordava la reducció de la jornada de treball ni les hores extres.

Actualment, el 36% de l'ocupació a Holanda és amb la modalitat de contractació a temps parcial. Però els sindicats espanyols critiquen que els mencionats agents econòmics espanyols solament valoren la part que més els convé del model holandès, sense tenir en compte altres paràmetres econòmics. A més a més, cal tenir present que els contractes a temps parcial que es van crear de nou a Holanda són fruit, majoritàriament, de la incorporació de mestresses de casa al mercat laboral. D'aquesta manera, en la major part dels casos, la feina a temps parcial es converteix en un sobreesor per a les economies familiars.

En canvi, els sindicats pensen que aplicar aquests contractes per resoldre l'atur a l'estat espanyol significaria, per a moltes famílies, haver-se de conformar amb un únic sou "parcial". Un dels defensors del model holandès, el conseller Ignasi Farreres, considera que la reducció de la jornada a 35 hores, com a mesura per a la creació d'ocupació, no seria realista i podria provocar, a més a més, un efecte contrari al desitjat. El govern català no es mostra en contra de la mesura, però defensa que només beneficiaria aquells ciutadans que avui dia ja tenen

Els empresaris creuen que amb la liberalització del mercat laboral es pot aconseguir l'augment de la contractació.

feina. Pel conseller Ignasi Farreres, si s'implantés la reducció de la jornada sense una reducció proporcional dels salaris es provocaria un augment dels costos, la reducció dels beneficis i, a la llarga, la destrucció de llocs de treball.

Però fonts sindicals afirmen que aquesta interpretació de la Conselleria de Treball, compartida per Foment i per PIMEC-SEFES, no s'ajusta a la realitat, ja que només preveu les repercussions a la curta i des del punt de vista empresarial. Segons els sindicats també cal tenir en compte que, si es redueix la jornada laboral i es mantenen els salaris, augmentarà el temps de lleure i, per tant, els sectors dels serveis en pot

sortir beneficiat. A més a més, si hi ha més contractació, segons els sindicats, també augmentarà el consum i per tant, la producció. Els sindicats consideren que aquesta proposta no respon a una necessitat creada davant d'una situació de pobresa, sinó que és fruit d'una necessitat de redistribuir més bé el treball.

Les "reformes estructurals", la solució patronal. Les cambres de comerç i les patronals, màximes defensores de la política econòmica neoliberal, consideren que per a lluitar contra l'atur primer cal afrontar les anomenades "reformes estructurals". Això vol dir que s'han d'emprendre una sèrie de mesures que permetin resoldre les dificultats que, segons els empresaris, impedeixen l'augment de la contractació: el dèficit del sector públic i la rigidesa del mercat laboral.

Per controlar el sector públic, les organitzacions empresarials defensen les mesures de privatització i la racionalització de l'estat del benestar, bàsicament la retallada de les prestacions socials i de les despeses de Seguretat Social. Les agrupacions empresarials també creuen que amb la liberalització del mercat laboral (és a dir, la reducció de cotitzacions, l'abaratiment de l'acomiadament...) es pot aconseguir l'augment de la contractació.

Tant el govern de la Generalitat de Catalunya com el govern espanyol han demostrat les reticències a la proposta de la reducció de la jornada laboral. La política econòmica del vice-president econòmic, Rodrigo Rato, amb el suport —com a socis de govern— de CiU, és més propra a les idees empresarials, però amb una dosi de contenció.

Amb la proposta de Jospin, a l'estat espanyol els sindicats troben una eina més de pressió per negociar amb un govern que segueix, amb certa moderació, els criteris de política econòmica de les patronals.

Enric Rimbau